

6-dars

Darsning mavzusi: Talaffuzi va yozilishi farq qiladigan undoshlar

Darsning ta'limiy maqsadi: o'quvchilarni o'zbek tilida mavjud 29 ta harf va 30 ta tovush, unli va undosh harflarning o'ziga xos xususiyatlari, jarangli va jarangsiz tovushlarning farqi haqidagi bilimlarini aniqlash va mustahkamlash; talaffuzi va yozilishida farq qiladigan so'zlar imlosi ustida ishlash; talaffuz me'yorlariga va bo'g'in ko'chirish qoidasiga rioya qila olish.

Darsning tarbiyaviy maqsadi: o'quvchilarni tabiatni asrab-avaylash ruhida tarbiyalash; o'z fikrini boshqa manbalarga tayangan holda asoslay olish ko'nikmasini shakllantirish; o'zining xato va kamchiliklarini to'g'ri tushunib, o'zini nazorat qila olish va xatolarini tuzatishga harakat qilish, kattalarga, kichiklarga va o'rtoqlariga yordam berish.

Darsning rivojlantiruvchi maqsadi: og'zaki va yozma nutqini rivojlantirish; o'quvchilarning eshitish idrokini rivojlantirish; talaffuz me'yorlariga, bo'g'in ko'chirish qoidasiga rioya qila olish, mavzuga oid so'zlarni og'zaki va yozma nutqda, o'zlashtirilgan leksik birliklarni matnda qo'llay olish.

Darsning turi: o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini rivojlantiruvchi dars.

Darsning metodi: suhbat, mustaqil ish metodi, *"Diqqat bolalar!"* ta'limiy o'yini.

Darsning jihozi: mavzuga oid rasmlar, so'zlar yozilgan kartochkalar, texnik ilovalar.

Darsning borishi

I. Tashkiliy qism.

- salomlashish;
- davomat;
- ma'naviyat daqiqasi.

II. O'tilgan mavzularni mustahkamlash.

Uy vazifasini tekshirish. Uyga berilgan 30-mashq o'quvchilar bilan birgalikda tekshiriladi, birgalikda tahlil qilinadi.

Husnixat daqiqasi: *Tabiat – bizning onamiz*

31-mashqda berilgan matn o'quvchilar bilan o'qiladi, mazmuni haqida suhbatlashiladi. Ajratib ko'rsatilgan so'zlar talaffuzida sodir bo'lishi mumkin bo'lgan tovush o'zgarishlari aytiladi.

IV. Yangi mavzu bayoni:

Mavzu o'quvchilarga taqdimot yordamida tushuntiriladi.

Talaffuzda ayrim so'zlarning oxirida kelgan jarangli undosh o'rniga uning jarangsiz jufti eshitiladi: kitob, omad, ahd.

Bunday so'zlar oxirida kelgan jufti bor undosh tovushning yozilishini tekshirish uchun undoshdan so'ng unli qo'shib aytiladi: kitob – kitobi, omad – omadi, ahd – ahdi.

32-mashq yozma bajariladi. Aytilishi va yozilishida farq qiladigan so'zlar unli qo'shib aytilgan holda juftlab talaffuz etiladi va ko'chirish topshirig'i beriladi: *maktab-maktabi, odob-odobi, rubob-rubobi, maqsad-maqsadi, javob-javobi.*

IV. Yangi mavzuni mustahkamlash.

33-mashq o'quvchilarning yangi mavzuni qay darajada o'zlashtirganliklarini tekshirish imkonini beradi. So'z oxirida tushirib qoldirilgan undoshlarni to'g'ri qo'yib, ko'chirish va ular ishtirokida uchta gap tuzish talab etiladi.

So'zlar: *Savob, tabib, odob, yalpiz, zarb, avlod, ijod, ozod, mayiz, mard.*

34-mashqda taqdim etilgan she'r "*Diqqat bolalar!*" o'quvchilar bilan birgalikda o'qiladi. Talaffuzi va imlosida farq qiladigan undoshlar aniqlanadi.

*Nechog' baxtiyorman, ta'zimda shu tob,
Sizning sha'ningizga bitmoqdaman bayt.
Ne odam bo'lardim, qo'limda kitob,
Biror harf tanimay tursaydim loqayd.*

35-mashq yozma bajariladi. "*Kitob, mening do'stimsan*" mavzusida matn tuzilib, unda ishtirok etgan talaffuzi va imlosi farqlanuvchi so'zlar aniqlanadi.

36-mashq. She'r ifodali o'qilib, uning mazmuni haqida suhbatlashiladi. Aytilishi va yozilishida farqlanuvchi undoshlari bor so'zlar aniqlanadi.

*Tog'dan oftob ko'rinsa,
Yayrab kutib olamiz.
Nurlarini qo'l bilan
Go'yo tutib olamiz.*

Intilamiz quyoshga
Qaddimizni tiklaymiz.
Aziz mehmon kelganday,
Kel deya tabriklaymiz.

Kutib olganimizdan
Chiroyi ochiladi.
Sevinchlari atrofga
Nur bo'lib sochiladi.

V. Darsga yakun yasash va baholash.

Dars yakunida o'quvchilar joriy darsdagi o'zlari egallagan bilimlari va darsdan chiqargan xulosalarini bayon etishadi. So'ngra dars davomida faol qatnashgan o'quvchilar rag'batlantiriladi.

VI. Uyga vazifa berish.

38-mashq sharti tushuntirib beriladi va uni uyda bajarib kelish kerakligi ta'kidlanadi.